

پاول هیندلمیت

یک دوره فشرده در
هارمونی سنتی

تمرینات مناسب دانشجویان مشرق

بتهوون

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

مترجم: هومان نجفی

به نام خداوند جان و خرد

سرشناسه	: هیندمیت، پاول، ۱۸۹۵ - ۱۹۶۳ م. Hindemith, Paul
عنوان و نام پدیدآور	: یک دوره فشرده در هارمونی سنتی (کتاب ۲) تمرینات مناسب دانشجویان پیشرفته/ پاول هیندمیت؛ ترجمه هومان نجفی.
مشخصات نشر	: شیراز: نوید شیراز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۸۸ ص.
شابک	: 978-622-270-008-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: A concentrated course in traditional harmony. Book II : exercises for advanced students
موضوع	: هارمونی -- مسائل، تمرین‌ها و غیره
موضوع	: Harmony -- Problems, exercises, etc.
موضوع	: هارمونی
موضوع	: Harmony
شناسه افزوده	: نجفی، هومان، ۱۳۶۹ - مترجم
رده بندی کنگره	: ۵۰MT
رده بندی دیویی	: ۲۵/۷۸۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۵۴۸۲۲

یک دوره فشرده در هارمونی سنتی

پاول هیندمیت ○ مترجم: هومان نجفی

بازنگری متن: فاطمه نوروز علیزاده شیرازی / صفحه‌آرا: نجمه اسکندری / طرح جلد: نجمه شهلی

لیتوگرافی و چاپ: دنیا ○ تیراژ: ۵۰۰ جلد ○ چاپ اول: ۱۴۰۰ ○ حق چاپ محفوظ

ناشر: انتشارات نوید شیراز

دفتر شیراز - تلفن ۶۲-۳۲۲۶۶۶۱-۳۲۲۲۹۶۷۶ نمابر ۰۷۱-۳۲۲۲۹۶۷۶

دفتر تهران - تلفن ۰۵۹۴۵-۸۸۹۰۵۹۴۵ نمابر ۰۲۱-۸۸۹۲۱۵۲۲

پست الکترونیکی: navideshiraz.pub@gmail.com

وب سایت: www.navideshiraz.com

ISBN: 978-622-270-008-9

شابک: ۹-۰۸-۰۰۰۲۷۰-۶۲۲-۹۷۸

فهرست مطالب

۵.....	پیش گفتار.....
۹.....	فصل اول.....
۱۰.....	چهار کانون برای کوارتت زهی.....
۱۲.....	دو آهنگ برای سوپرانو (یا تنور) و پیانو.....
۱۳.....	هم سرایی‌های سه قسمتی برای سوپرانو، آلتو و تنور.....
۱۶.....	دو آهنگ برای ترکیب چهار صدایی.....
۱۹.....	فصل دوم.....
۱۹.....	دو آهنگ برای متروسوپرانو و پیانو.....
۲۱.....	دو آواز کر پنج قسمتی برای صداهای مختلط.....
۲۵.....	فصل سوم.....
۲۶.....	برای کرهای چهارتایی با صداهای مختلط.....
۲۸.....	تم و واریانسیون برای تریو زهی.....
۳۱.....	سه قطعه برای کلارینت شیپور انگلیسی و باسون.....
۳۵.....	فصل چهارم.....
۳۵.....	دو قطعه برای ویولا و پیانو.....
۳۹.....	سه اسکرتسو برای ترومبون و پیانو.....
۴۱.....	فصل پنجم.....
۴۲.....	رقص‌های مینیاتوری برای پیانو.....
۴۵.....	سه قطعه برای هارمونیم.....
۵۱.....	فصل ششم.....

۵۱	..... سوئیت برای ارکستر زهی
۷۰	..... دو Fugato برای دو صدا
۷۴	..... دو فوگ سازی دو بخشی
۷۷	..... سه فوگ آوازی سه قسمتی
۸۰	..... اولین موومان یک سونات برای کلارینت و پیانو
۸۴	..... اولین موومان یک سوناتا برای شیپور و پیانو
۸۸	..... تم و واریاسیون برای کوارتت زهی

پیش گفتار

اولین کتاب این اثر، «هارمونی سنتی»، در ده سال اول بعد از انتشارش، ثابت کرده که کتابی مفید است. این اثر تمرینات مناسبی برای هزاران هنرجو فراهم کرد. ماهیت و کیفیت تمرینات آن، درست به اندازه نحوه ارائه دروس و تمرینات، مورد پسند عموم قرار گرفت. هدف کتاب اول بررسی نحوه انجام تمرینات هارمونیک سنتی بود؛ البته بدون استفاده از تکنیک‌های موسیقایی جدیدی که براساس تئوریهای پیشرفته و اصلاح شده به وجود آمده‌اند. جلد اول هویت زیرک خود را به صورت دیگری هم نشان داد: اگرچه اطلاعات هارمونیک که عرصه کرد همان‌هایی است که یک آهنگساز پیرو سبک‌های سنتی استفاده می‌کند، اما اشاره مستقیمی نکرد که آن تمرینات مختص آهنگسازی هستند. استعداد آفرینش در آهنگساز، در وهله اول، آموختنی نیست (هرچند تمرینات مناسب برای کشف و رشد استعدادها ضروری است)، و بعلاوه کتاب مخصوص تمام هنرجویان هارمونی بود؛ نه فقط برای آهنگسازان نوشکفته.

اما هوش موسیقایی هنرجویان را به اندازه کافی پیشرفت داد، نه با قوه آهنگسازی، بلکه با استفاده از فهماندن مشکلات تکنیکی هارمونی سنتی به آنها؛ و سپس، از آنجا که نبوغشان، آنها را به نرمی به سمت خلاقیت میکشاند، متأسفانه مجبور به ترک تکنیک مفید هارمونی سنتی شدند زیرا، دیگر هیچ منبع مناسبی برای تغذیه ذهن فعالشان وجود نداشت. هدف بعدی فراهم آوردن تمریناتی برای آن دسته از موسیقیدان‌های باهوشی است که استعداد آهنگسازی ندارند؛ تمریناتی که ممکن است باعث شود به توانایی‌های تکنیکی بالایی دست یابند اما در عین حال احتمال دارد آنها را از بند اجبار خلاق بودن برهاند.

کتاب حاضر جویای ارائه چنین مطالبی است، و شامل بخش‌هایی از هر گونه و قلمرو میشود. دامنه تمرینات، در حوزه اجرا، از پیانو سولو گرفته تا ارکستر زهی و از آواز سولو گرفته تا اجرای گروه کر، را در بر می‌گیرد؛ از نظر ساختاری، بین قطعات کوچک رقص و جنبش‌های تمام و کمال سونات، اصول فنی بسیاری از سبک‌های نوشتاری مختلف در این کتاب پیدا می‌شود. مطالب هارمونی همان‌هایی است که در جلد اول کتاب هارمونی سنتی، به کار رفته است. پنج فصل اول کتاب جدید با فصل‌های نهم تا سیزدهم کتاب قدیم مرتبط است، در حالی که فصل ششم، مطالب ارائه شده در فصل شانزدهم آن را تکمیل می‌کند. برای استفاده از مطالبی که حال معرفی حضور است، کتاب حاضر طرح‌های بسیاری را به هنرجو ارائه می‌دهد که او را به مراتب فراتر از حوزه ابتکاری مهارت فنی صرف سوق می‌دهد، هدفی که کتاب اول (و همه آموزش هارمونی معمول) از ارائه آن سر باز زد. بنابراین، آنچه در دست دارید تقریباً عملکرد یک کتاب راهنمای سفر را انجام می‌دهد که شخص زمانی آن را مطالعه میکند که نتواند به این سفر برود.

با این حال، استفاده از این تمرینات نباید تنها محدود به نخبگانی باشد که آهنگسازی نمی‌کنند. من به این نتیجه رسیده‌ام که اینها برای آموزش ضروری و فنی آهنگساز از بالاترین ارزش برخوردار هستند، البته ممکن است گاهی فردی خلاق پیمودن مسیرهای تعیین شده و اساسی را مانند حصار ببیند، و از پیمودن آنها احساس ناراحتی کند. اما حتی یک آهنگساز هم مطالبی می‌یابد که تخیل او را برانگیزد (مخصوصاً در آخرین تمرین‌های کتاب). هر موسیقی دان باهوشی می‌تواند به مسائل ارائه شده پاسخ دهد، اما کمتر کسی می‌تواند جرقه‌ای از زندگی به آن بتاباند تا آن را به یک موسیقی حقیقی بدل کند.

نیازی به گفتن نیست که این تمرینات، مانند تمرینات قبلی، از تدریس درون-کلاسی خارج شده‌اند و در عمل کاملاً مورد آزمایش قرار گرفته‌اند. به هر حال کلاسی درباره تئوری و آهنگسازی در دانشکده موسیقی دانشگاه ییل بود که به من کمک کرد تا راه حل مسئله را پیدا کنم.

PAUL HINDEMITH
New Haven, Connecticut
1953می

فصل اول

موضوعات تونال و هارمونیک برای قطعاتی که در این فصل نوشته خواهند شد:
 الف. تریادهای تونیک، دومینانت و سوپردومینانت گامهای Maj و min
 ب. تریادهای دیاتونیک (Maj, min dim, aug) در گامهای Maj و min
 ج. آکورد هفتم دومینانت به همراه سه و ارونگی آن.
 د. هارمونی‌های دومینانت ناشی از آکورد هفتم دومینانت: V_9 , V_7 , V^{13} و ارونگی آنها.

ه. آکورد سوپردومینانت II_5^6
 در نشانه گذاری موسیقی:

Examples of chord progressions in C major and c minor:

- a) $I \ V \ IV \ I \ V \ IV$ (in C and in c)
- b) $II \ III \ VI \ VII \ II \ III \ VI \ VII$ (in C and in c)
- c) $V_7 \ V_9 \ V_{11} \ V_2$ (in C and c)
- d) $V_9 \ V_7 \ V_{10} \ V_{13} \ V_{11} \ V_7 \ V_9 \ V_7 \ V_{10} \ V_{13} \ V_{11} \ V_7$ (in C and in c)
- e) $II_5^6 \ II_5^6$ (in C and in c)

اینها همه آکوردهایی هستند که در فصل‌های اول تا نهم کتاب اول هارمونی

سنتی روی آنها کار شده است.

چهار کانون برای کوارتت زهی

این قطعات برای دو ویالین، یک ویولا و ویولن سل -ویولا در آلتو، و بر روی چهار بخش نوشته می‌شوند.

از میان چهار صدا، دوتای آنها در کانون هستند: یکی در قطعه موجود است و دیگری باید اضافه شود. توصیه میشود صدای تقلیدی دوم در هر کانون وارد شود. در دو قطعه اول، تقلید خود را تا اکتاو زیر میکشد؛ در کانون سوم، در پنجم زیر؛ و در چهارمی، در سوم بالا. در سه کانون اول، تقلید تمام فاصله‌ها را به دقت باز تولید می‌کند؛ در چهارمی، توصیه می‌شود به شکل دیگری انجام شود.

دو صدایی که کانون را تشکیل می‌دهند، در ابتدا اجرا می‌شوند و دو مورد دیگر باید بعد از آن‌ها اضافه شوند. صداهای غیر کانونی همچنین باید فرمی منطقی بگیرند که به سادگی قابل درک باشند: از بکارگیری صداهایی که فقط به برای پر کردن فضا هستند، باید جلوگیری کرد. همچنین، نباید بگذاریم فعالیت ریتمیک این صداها در عملکرد دو صدای کانونی مختل کرده و موضوع مورد توجه اصلی شوند. بنابراین، نیازی نیست در کانون‌های اول و چهارم از نت‌های با ارزش زمانی کوتاه‌تر از یک و نیم ضرب استفاده شود، در حالی که در کانون دوم و سوم یک ضرب را باید به عنوان واحد اصلی جنبش در نظر گرفت.

در کانون سوم، دو صدای کانونی در گام (صدا) های بسیار نزدیکی به هم قرار دارند. این بدین معنی است که توسعه تونالیت (fmin) بیشتر به ترکیب صدای فوقانی استفاده شده و باس آزاد بستگی دارد.

در کانون چهارم باید به روند ملودیک صداهای فوقانی توجه ویژه ای شود.

1. Fast (♩ = 120) Canon between First Violin and Viola

The image shows a musical score for a canon between Violin I and Viola. The title is '1. Fast (♩ = 120) Canon between First Violin and Viola'. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The Violin I part starts with a quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, C5, and a quarter rest. The Viola part starts with a quarter note G3, followed by eighth notes A3, B3, C4, and a quarter rest. The score continues with similar rhythmic patterns for both instruments.

فصل اول ■ ۱۱

2. Moderate (♩ = 88) Canon between First Violin and 'Cello

in a

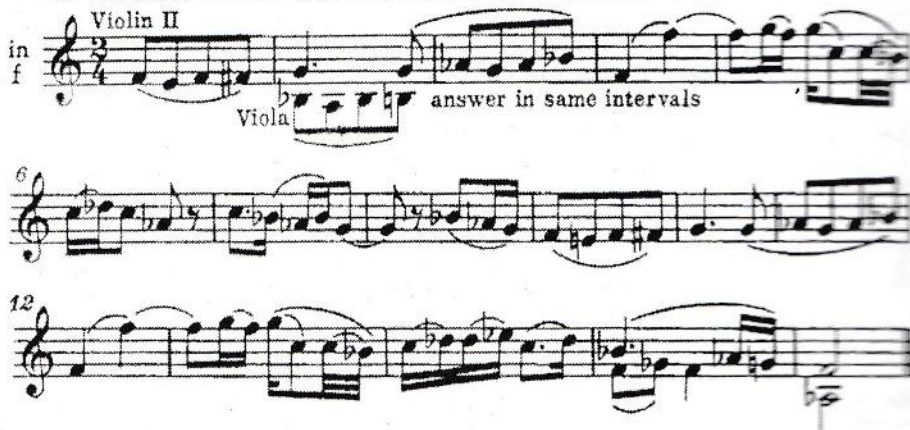

Violin I

'Cello

3. Andante (♩ = 96) Canon between Second Violin and Viola

in f

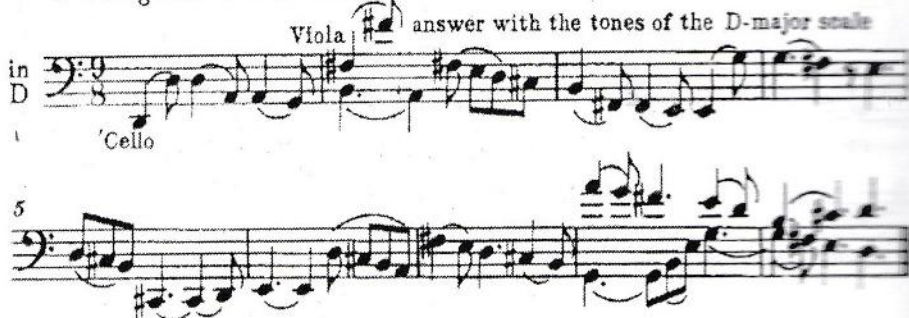
Violin II

Viola

answer in same intervals

4. Allegretto (♩ = 76) Canon between 'Cello and Viola

in D

Viola

'Cello

answer with the tones of the D-major scale

اولین کتاب این اثر، «هارمونی سنتی»، در ده سال اول بعد از انتشارش، ثابت کرده که کتابی مفید است. این اثر تمرینات مناسبی برای هزاران هنرجو فراهم کرد. ماهیت و کیفیت تمرینات آن، درست به اندازه نحوه ارائه دروس و تمرینات، مورد پسند عموم قرار گرفت. هدف کتاب اول بررسی نحوه انجام تمرینات هارمونیک سنتی بود؛ البته بدون استفاده از تکنیک‌های موسیقایی جدیدی که براساس تئوریهای پیشرفته و اصلاح شده به وجود آمده‌اند. جلد اول هویت زیرک خود را به صورت دیگری هم نشان داد: اگرچه اطلاعات هارمونیک که عرصه کرد همان‌هایی است که یک آهنگساز پیرو سبک‌های سنتی استفاده می‌کند، اما اشاره مستقیمی نکرد که آن تمرینات مختص آهنگسازی هستند. استعداد آفرینش در آهنگساز، در وهله اول، آموختنی نیست (هرچند تمرینات مناسب برای کشف و رشد استعدادها ضروری است)، و بعلاوه کتاب مخصوص تمام هنرجویان هارمونی بود؛ نه فقط برای آهنگسازان نوشکفته.

اما هوش موسیقایی هنرجویان را به اندازه کافی پیشرفت داد، نه با قوه آهنگسازی، بلکه با استفاده از فهماندن مشکلات تکنیکی هارمونی سنتی به آنها؛ و سپس، از آنجا که نبوغشان، آنها را به نرمی به سمت خلاقیت میکشاند، متأسفانه مجبور به ترک تکنیک مفید هارمونی سنتی شدند زیرا، دیگر هیچ منبع مناسبی برای تغذیه ذهن فعالشان وجود نداشت. هدف بعدی فراهم آوردن تمریناتی برای آن دسته از موسیقیدان‌های باهوشی است که استعداد آهنگسازی ندارند؛ تمریناتی که ممکن است باعث شود به توانایی‌های تکنیکی بالایی دست یابند اما در عین حال احتمال دارد آنها را از بند اجبار خلاق بودن برهاند.

کتاب حاضر جویای ارائه چنین مطالبی است، و شامل بخش‌هایی از هر گونه و قلمرو میشود. دامنه تمرینات، در حوزه اجرا، از پیانو سولو گرفته تا ارکستر زهی و از آواز سولو گرفته تا اجرای گروه کر، را در بر می‌گیرد؛ از نظر ساختاری، بین قطعات کوچک رقص و جنبش‌های تمام و کمال سونات، اصول فنی بسیاری از سبک‌های نوشتاری مختلف در این کتاب پیدا می‌شود.

کتاب دوره فشرده هارمونی برای دانشجویان پیشرفته جلد دوم از کتاب آهنگساز آلمانی پاول هیندمیت است که بعد از ارائه مطالبی در هر فصل مجموعه‌ای از تمرینات را در فرم‌های متنوع می‌آورد که هر کدام مسائل جدیدی برای هنرجویان همراه دارد. شخصا ساختار منحصر و کاربردی کتاب را مفید یافتیم و امیدوارم نقشی مفید هر اندازه کوچک در این زمینه ایفا کند.